

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท พงษ์ศิริชัย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด กับพวก) ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๘๒๓/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงได้ความว่า กองทุนรวมเกมมิ่งแคปิตอลโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม วรรณ จำกัด เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง บริษัท พงษ์ศิริชัย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ที่ ๑ นายพิชัย จงสถิตย์วัฒนา ที่ ๒ และนางบุญพร้อม จงสถิตย์วัฒนา ที่ ๓ เป็นจำเลย ขอให้ถอนความผิด โอนสิทธิเรียกร้อง กู้ยืมเงิน รับสภาพหนี้ และค้ำประกัน ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๘๒๓/๒๕๕๓ โดยกล่าวอ้าง ในฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ โจทก์ได้ทำสัญญาซื้อหุ้นเชื่อกิจซึ่งเป็นสิทธิเรียกร้อง ตามสัญญาซื้อขาย สัญญาหุ้น ทรานซาร์ และสิทธิเรียกร้องอื่นๆ ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ต่างๆ ที่ถูกระงับการดำเนินการตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและไม่อาจแก้ไข หรือฟื้นฟูฐานะหรือการดำเนินการได้ ซึ่งองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) ในฐานะ ผู้ขายเป็นผู้ดำเนินการขายทรัพย์สินเพื่อการชำระบัญชีของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราช กำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับการจำหน่ายทรัพย์สินของ ปรส. ตามสัญญาขายดังกล่าว สิทธิทรัพย์สินตามสัญญาซื้อขาย หมายถึง เงินกู้ หรือการให้สินเชื่อ อย่างอื่นตามสัญญา สัญญาซื้อขายหุ้น สัญญาซื้อขายตัวเงิน ทรานซาร์ สัญญาซื้อขายค้ำประกัน ของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ต่างๆ รวมทั้งของบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ที่มีต่อจำเลยด้วย ซึ่งบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ต่างๆ ได้ตกลงโอนสิทธิทั้งปวงภายใต้สิทธิทรัพย์สิน เชื้อ กิจแต่ละรายที่ตนเป็นคู่สัญญาอยู่ให้แก่โจทก์โดยมีผลตั้งแต่วันปิดทำการจำหน่ายคือวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ สิทธิดังกล่าวหมายถึงรวมถึงสิทธิในหลักประกันทั้งหมด สิทธิเรียกร้องให้ชดใช้คืน ชดใช้ชำระคืนหรือสิทธิได้รับการชำระอื่นใดจากจำเลยทั้งดอกเบี้ย เงินต้น และอื่นใดที่เกี่ยวกับสินเชื่อ กิจ จำเลยทั้งสามเป็นลูกหนี้และผู้ค้ำประกันและเป็นลูกหนี้ของบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) โดยเดิมจำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาวางเงินกู้หมุนเวียนไว้กับบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน)

บริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ผู้ให้กู้ได้ให้วงเงินกู้หมุนเวียนแก่จำเลยที่ ๑ ตั้งแต่ประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๓๕ ตลอดมา มีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ค้ำประกันหนี้ดังกล่าว ปรากฏว่า ณ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ต้นเงินกู้จำนวน ๓๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นการชำระหนี้ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาวงเงินกู้หมุนเวียนไว้กับบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ผู้ให้กู้ ๒ ฉบับ ฉบับแรกวงเงินไม่เกิน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ สามารถเบิกใช้เงินกู้ได้เป็นครั้งคราว โดยจำนวนวงเงินที่เบิกใช้แต่ละครั้ง เมื่อรวมกันแล้วต้องมีต้นเงินกู้ไม่เกินวงเงินกู้ดังกล่าว เพื่อเป็นหลักฐานการเบิกรับเงินและชำระหนี้เงินกู้แต่ละครั้ง จำเลยที่ ๑ ได้ออกตัวสัญญาใช้เงินให้ไว้แก่ผู้ให้กู้ตามจำนวนเงินกู้ที่รับไปแต่ละครั้ง โดยจำเลยที่ ๑ ยินยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๕๐ ต่อปี และยินยอมให้ปรับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นได้แต่ไม่เกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้กู้ประกาศกำหนดตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยที่ ๑ ก่อนแต่อย่างใด จำเลยที่ ๑ ได้ออกตัวสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑๓๖๑๔ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ สัญญาจะใช้เงินจำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อถึงกำหนดชำระ จำเลยที่ ๑ ไม่ชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงิน ต่อมาจำเลยที่ ๑ ได้ออกตัวสัญญาใช้เงินให้ผู้ให้กู้อีกฉบับหนึ่งตามตัวสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑๓๗๖๕ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ สัญญาจะใช้เงินให้จำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้ให้กู้ โดยตกลงจะชำระเงินคืนในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๕๐ ต่อปี หากผิดนัดยอมให้คิดดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดได้ ทั้งนี้ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งขณะออกตัวสัญญาใช้เงินเท่ากับอัตราร้อยละ ๒๔ ต่อปี แต่ต่อไปอาจเปลี่ยนแปลงได้ สัญญาฉบับที่สอง จำเลยที่ ๑ ได้ตกลงกู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ผู้ให้กู้ วงเงินไม่เกิน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ สามารถเบิกเงินกู้ได้เป็นคราวๆ ไป โดยจำเลยที่ ๑ ได้ออกตัวสัญญาใช้เงินให้ไว้แก่ผู้ให้กู้ ตามจำนวนที่เบิกรับไปในแต่ละครั้ง ตกลงชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ MOR + ๓.๕๐ ต่อปี ซึ่งขณะทำสัญญา MOR เท่ากับร้อยละ ๑๔.๕๐ ต่อปี เท่ากับร้อยละ ๑๘ ต่อปี ยินยอมให้ผู้ให้กู้ปรับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้นได้ตามเงื่อนไขเช่นเดียวกับสัญญาวงเงินกู้หมุนเวียนตามสัญญาฉบับแรก จำเลยที่ ๑ ได้ออกตัวสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑๓๖๑๕ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ สัญญาจะใช้เงินจำนวน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ให้กู้ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ ตกลงชำระเงินในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ ในการที่จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ดังกล่าว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ยินยอมเข้าเป็นผู้ค้ำประกันหนี้ โดยยินยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ในวงเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามสัญญาค้ำประกันลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕ เมื่อถึงกำหนดชำระตามตัวสัญญาใช้เงิน จำเลยที่ ๑ ไม่ชำระหนี้ ต่อมาได้มีการตกลงและ

หักกลบลบหนี้กัน ปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ ยังเป็นหนี้บริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) จำนวน ๕,๕๒๘,๔๕๕.๒๗ บาท และค้างชำระดอกเบี้ยในต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โจทก์ในฐานะผู้รับโอนสิทธิจากบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ได้ทวงถามให้จำเลยทั้งสาม ชำระหนี้ จำเลยทั้งสามเพิกเฉย โจทก์จึงฟ้องบังคับจำเลยทั้งสามให้ร่วมกันชำระหนี้เงินต้นจำนวน ๕,๕๒๘,๔๕๕.๒๗ บาท กับดอกเบี้ยที่ค้างชำระถึงวันฟ้องจำนวน ๔,๔๕๕,๓๐๕.๕๓ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๑๔,๐๒๓,๗๖๑.๒๐ บาท และให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี จากต้นเงินจำนวน ๕,๕๒๘,๔๕๕.๒๗ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การว่า ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๗ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศควบคุมกิจการบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) และให้ระงับการดำเนินกิจการ ได้ตั้งองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) เพื่อฟื้นฟูกิจการหากสามารถแก้ไขฟื้นฟูได้ หรือเพื่อดำเนินการชำระบัญชีหากไม่อาจแก้ไขหรือฟื้นฟูกิจการได้ ตามมาตรา ๖๓ หากไม่อาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ก่อนดำเนินการชำระบัญชี ปรส. จะต้องรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อส่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจ และตามมาตรา ๖๔ ทวิ บริษัทที่ถูกรัฐมนตรีเพิกถอนใบอนุญาตเป็นอันเลิกบริษัท มาตรา ๖๖ เมื่อเลิกบริษัทให้ดำเนินการชำระบัญชีและรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี ปรากฏว่า เมื่อ ปรส. เข้าควบคุมและตรวจสอบบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) เห็นว่าไม่อาจแก้ไขฟื้นฟูได้ ต้องดำเนินการชำระบัญชี แสดงว่าก่อนการประกาศโอนขายทรัพย์สินของบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ต้องมีการเพิกถอนใบอนุญาตและเลิกบริษัทก่อน แล้วจึงจะชำระบัญชีได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ไม่ถือว่าบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) เป็นสถาบันการเงินอีกต่อไป และไม่อาจประกอบกิจการเงินทุนต่อไปได้ จึงไม่อาจคิดดอกเบี้ยจากสัญญาเดิม โดยใช้วิธีการและอัตราอย่างสถาบันการเงินตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ มาตรา ๓๐ และประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ อีกต่อไป การคิดดอกเบี้ยต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ คือไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี โจทก์ผู้ซื้อทรัพย์สิน หรือผู้รับโอนสิทธิเรียกร้อง จึงมีสิทธิเช่นเดียวกันกับ ปรส. ผู้โอน โจทก์อยู่ในบังคับพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ คือคิดดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่รัฐปล่อยให้ออกพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๐ ตี (๓) ให้ผู้ซื้อสิทธิคิดดอกเบี้ยได้ตามวิธีการและอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม คือร้อยละ ๒๑ ต่อปี ทั้งๆ ที่โจทก์ไม่มีสิทธิ เพราะไม่ใช่สถาบัน

การเงิน การกระทำเช่นนี้ก็เพื่อประโยชน์บริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) และผู้ที่เกี่ยวข้องไม่กี่คน เป็นการผลักภาระให้แก่ลูกหนี้ผู้กู้ยืมโดยสุจริตเอาเปรียบด้านดอกเบี้ยในอัตราสูงอย่างมากและไม่มีขีดจำกัด เป็นการช่วยเหลือโจทก์ให้ได้กำไรมากเกินควร เพราะโจทก์ซื้อมาไม่ถึงร้อยละ ๓๐ ของมูลค่าหนี้ สถาบันการเงินรวมทั้งบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ได้ขูดรีดดอกเบี้ยเอาเปรียบประชาชนและจำเลยอย่างมากตลอดมา โดยอาศัยอำนาจจากประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ มาตรา ๓๐ กล่าวคือ ขณะทำสัญญาจะกำหนดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ถึง ๑๘ ต่อปี แต่เมื่อทำสัญญาแล้ว จะกำหนดดอกเบี้ยสูงขึ้นเรื่อยๆ บางครั้งสูงถึงร้อยละ ๓๕ ถึงร้อยละ ๕๐ ต่อปี การขึ้นลงไม่ได้แจ้งล่วงหน้า ทั้งๆ ที่มีได้มีการผิคนัด พระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความยุติธรรม เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ สัญญาค้ำประกันฉบับลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕ มีผลผูกพันเพียง ๑ ปี ก็นับแต่เดือนมีนาคม ๒๕๓๕ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๐ ต่อมาวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๐ บริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ได้ทำสัญญาเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นสาระสำคัญแก่นี้เงินกู้ จึงเท่ากับเป็นการแปลงหนี้ใหม่อันมีผลให้หนี้เงินกู้เดิมระงับไป ภาระตามสัญญาค้ำประกันก็ต้องระงับไปด้วย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ตามสัญญาค้ำประกันดังกล่าวได้ การหักกลบลบหนี้และวิธีการคิดดอกเบี้ยที่โจทก์คำนวณมาตามฟ้องไม่ถูกต้อง ไม่ได้มีการมอบอำนาจโดยถูกต้อง หนังสือมอบอำนาจทำไม่ถูกต้องครบถ้วนตามแบบที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้ความว่ามอบอำนาจให้ฟ้องคดี โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ยังผลให้การมอบอำนาจช่วงให้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย โจทก์ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากจำเลยทั้งสามในอัตราดอกเบี้ยตามฟ้องหรือในอัตราสูงสุดตามประกาศของโจทก์ เพราะมิใช่ดอกเบี้ยที่โจทก์จะมีสิทธิเรียกได้เนื่องจากการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ หรือการประกอบธุรกิจเงินทุน ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ ตามปกติ อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวเป็นการกำหนดเพื่อใช้สำหรับลูกหนี้ผิคนัดเท่านั้น ซึ่งแท้จริงแล้วมิใช่เป็นดอกเบี้ย แต่เป็นเบี้ยปรับที่โจทก์หรือบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) กำหนดไว้ล่วงหน้าและเป็นเบี้ยปรับสูงเกินส่วน ศาลพึงลดได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๓ ขอให้ยกฟ้องโจทก์

จำเลยทั้งสามได้โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถประกาศกำหนดให้บริษัทเงินทุนต่างๆ ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยได้ ต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกประกาศเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ตามประกาศฉบับลงวันที่ ๑๕ เมษายน

๒๕๓๘ ฉบับลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ และฉบับลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โดยให้อำนาจบริษัทเงินทุนสามารถประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่จะเรียกเอาจากผู้กู้ได้โดยเสรีและเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยผลของกฎหมายและประกาศข้างต้น เป็นเหตุให้สถาบันการเงินต่างๆ รวมทั้งบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ได้กำหนดเรียกดอกเบี้ยภายหลังการทำสัญญาแล้ว สูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี บางรายเรียกดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ ๕๐ ต่อปี และดอกเบี้ยจะถูกกำหนดให้ขึ้นลงตามแต่ผู้ให้กู้จะประกาศกำหนด ไม่ได้กำหนดลงไว้ในสัญญาทำให้ชัดเจน และไม่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า การเรียกดอกเบี้ยที่เกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี เป็นการปฏิบัติที่นอกเหนือไปจากพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ บิดเบือนเจตนารมณ์ของกฎหมาย แทนจะทำให้พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ ไร้ผลบังคับ โจทก์ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ได้คำนวณคิดดอกเบี้ยด้วยวิธีการและอัตราตามสัญญาเดิม โดยอาศัยพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ทำให้จำเลยทั้งสามได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จำเลยทั้งสามเห็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ เป็นบทบัญญัติที่ส่งเสริมให้เกิดการทุจริต กดขี่ขูดรีด เอารัดเอาเปรียบประชาชนและผู้บริโภค และยังเป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดการผูกขาดตัดตอนทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ มาตรา ๓๐ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีนี้ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลแพ่งธนบุรีจึงได้ส่งคำโต้แย้งเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค”

มาตรา ๕๒ บัญญัติว่า “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุข”

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายได้ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน
- (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้
- (๓) ค่าบริการที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้
- (๔) ผลประโยชน์ที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้จากการให้เช่าซื้อ
- (๕) หลักประกันเป็นทรัพย์สินที่บริษัทเงินทุนต้องเรียก

บรรดาเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่อาจกำหนดเป็นเงินได้ที่บุคคลใดได้รับจากบริษัทเงินทุน หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนนั้น เนื่องจากการที่บริษัทเงินทุนกู้ยืมเงินหรือรับเงิน หรือที่บริษัทเงินทุน หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนนั้นได้รับ เนื่องจากการประกอบธุรกิจนั้น ของบริษัทเงินทุน ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลด ค่าบริการ หรือผลประโยชน์ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี เว้นแต่ค่าบริการตาม (๓) ไม่ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุน อาจเรียกได้ตาม (๒)

การกำหนดตามมาตรานี้ จะกำหนดตามประเภทธุรกิจเงินทุน หรือตามประเภทการกู้ยืมเงิน หรือรับเงินจากประชาชน หรือประเภทกิจการที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียก หรือจะกำหนดวิธีการคำนวณและระยะเวลาการจ่ายหรือระยะเวลาเรียกเก็บก็ได้”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยบัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ เพศ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม จะกระทำมิได้ มาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยบัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดสิทธิเสรีภาพเช่นที่กล่าวมาจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือประโยชน์สาธารณะของประชาชนโดยทั่วไป มาตรา ๕๑ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลผู้ซึ่งเป็นผู้บริโภค โดยบัญญัติว่า สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคมุ่งได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ ในการที่จะตรากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภค ต้องให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นด้วย สำหรับ มาตรา ๘๗ นั้น เป็นเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและอื่นๆ ส่วนพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติซึ่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่อาจเรียกได้ อาจจ่ายได้ ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน ค่าบริการ หรือผลประโยชน์อื่นที่อาจเรียกได้จากการให้เช่าซื้อ ฯลฯ โดยหลักการและเหตุผลก็เพื่อให้สถาบันการเงินปฏิบัติต่อลูกค้าโดยทั่วไปอย่างเท่าเทียมกัน ไม่อาจกำหนดดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุน

อาจจ่ายได้ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้ ค่าบริการหรือผลประโยชน์ที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้ ตามอำเภอใจโดยปราศจากการควบคุมเป็นการ กำหนดให้ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน มิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุ แห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม แต่อย่างใด ดังนั้น พระราช บัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญทั้งสี่มาตราตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจ หลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ